

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino
vred in v Mariboru s
pošiljanjem na dom
za celo leto K 5.—
za pol leta „ 2.60
za četrt leta „ 1.30

Naročnina se pošilja
upravnistvu v tiskarni
sv. Cirila, koroske
ulice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tis-
kovnega društva do-
bivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Pesamezni listi dobé
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Rokopisi se ne vra-
čajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 12 h, dvakrat 18 h,
trikrat 24 h.

Štev. 4.

V Mariboru, dne 27. januarja 1898.

Tečaj XXXII.

Nasilstvo in laž — orožje prusakov.

Nemški narod je zlasti zadnja desetletja, to je odkar mu je bil voditelj Bismark, postal v svoji politiki tako nemoralen, da danes deluje le še z nasilstvom in lažjo. Bismarkova šola je pa tudi na naše avstrijske Nemce toli vplivala, da se ti, kolikor se jih je udalo liberalizmu, in teh je žalibog preveliko šte-
vilo, prav nič ne razločujejo od pruskih jim bratov.

Prusko kraljestvo razpada v več pokrajin, izmed katerih se imenuje jedna Poznanjsko, druga Zahodna Prusija; prebivalci prve so večji del Poljaki, druge deloma Kašubi, o katerih tudi v današnjem listku pišemo; merita pa obe pokrajini na sedemkrat toliko, kakor Slovenski Štajar. Za germanizacijo te zemlje je Prusija že izdala milijone in mili-
jone; vkljub temu ji je tam Slovanov še vedno preveč. Zato je 20. jan. pruski minister v zbornici zahteval zopet 100 milijonov mark za nakupovanje slovenskih posestev na Poznanjskem in v Zahodnem Pruskem, ka-
tera se potem po nizki ceni izroče nemškim naseljencem, in pristavil, da se bodo Slovani pripoznali jednako veljavnim državljanom le takrat, ko bodo poznali svoje dolžnosti kot Prusi, to se pravi, ko bodo ponemčeni.

Ali bi naši prusaki ne delali najraje z nami tudi tako? Če od sedanje večine nimajo upati 100 milijonov, pa najgroznejšega nasilstva tudi pri nas ne manjka. Ali ne dela tako »Südmarka«, katero nemški deželno-zborski večini v Gradcu in Celovcu z našim slovenskim davčnim denarjem podpirata, itd.?

Rekli smo tudi, da naši Nemci, ki pod-
jedajo Avstrijo, delajo z lažjo. Po svojih čas-
nikih trosijo v jedno mer laž, da se oni v
Avstriji stiskajo, koliko imajo pretrpeti vsled
nasilstva divjih Slovanov, kako kruta jim je
vlada i. dr. O »izgredih« v Pragi in na
Českem sploh, pisali so n. pr. tako, da bi
človek mislil, Čehi niso ljudje, ampak naj-
huje zveri; devet desetih vsega pa je bila
najnesramniša laž. Oni to vedó, ali oni pa
tudi to vedó, da o laži živijo, da s pomočjo
nje mislijo nas premagati.

Primer iz zadnjih dnij. »Tagespost« piše
18. jan., da je na izveski novega okrožnega
sodišča v Mariboru, ki jo je videti na ulici,
nemško zaznamenovanje tako majhno, da se
komaj vidi, a slovensko prav razločno. Koliko
je na tem resnice? Tabla ima na sredi ce-
sarski orel, nad njim je zapisano: »Kaiserl.
kónigl. Kreisgericht«, pod njim: »C. k. okrožna
sodnija«. »Kaiserl. kónigl.« je nekoliko manjše
tiskano, nego »C. k.«; to se je pa moralo
kakor za »C. k.« Ali besedi »Kreisgericht«
in »Okrožna sodnija« imata pri lasi jednako
velike črke, in se tudi nemške črke, ker
tabla ni višja ko kakih 8 dm, ne vidijo niti
za las manjše od slovenskih. »Tagespost« je
vedela, da piše laž, ali kaj njej tega mar!
Ona je tudi vedela, da jo lahko na laž postavi
vsak mariborski pobalin, ali mislite, da se
ona tega boji! »Tagespost« je to laž pisala,
ker je vedela, da se tisoč in tisoč ljudij ne bode
prepričalo o resnici ter ji verjelo, in da bode
njena laž šla v sto nemških časnikov po
vsej Avstriji in Nemčiji in jo verjelo milijon

ljudij. In zares; armada nemškega časnštva
je zadnje dni trosila po svetu laž o mari-
borski izveski. Tako se dela in neti sovraštvo
zoper Slované.

Poročilo »Tagespošte« piše pa tudi, da
je Maribor nemško mesto in torej slovenska
beseda na izveski nepotreba, in da si Mari-
boržani tako početje prepovedujejo, ker žali
njih čut. Pri tej drznosti je sicer pomešana
tudi laž in neumnost, ali »Tagespost« s tem
računa, da razburjena masa nič več ne misli,
da je ta telo v nezavednosti, ki le zarohni,
ko se mu spusti v kri nova kaplja strupa. Ali
je okrožno sodišče le za mariborske prusake,
ki pa v svojih štacunah, pisarnah itd. dobro
znajo slovenski? Dobrih devet desetih mari-
borskega okrožja je Slovencev, in tem ni
treba vedeti, kje je sodišče? Ali davek samo
mariborski prusaki plačujejo? Kakor slišimo,
mislita mariborski občinski zastop in de-
želni zbor ropotati zoper to nedolžno tablo;
koliko krika se radi nje neki bo, in koliko
vsi napisi nemški, da slovenski napisi ne
kam bi se obrnil, o tem »Tagespost« seveda
molči.

Tako delajo naši sovražniki. Slovani in
konservativni Nemci svoje vere ne bodo po-
pustili ter se poživinili, da bi besnikom bili
kos; zmagati mora pravičnost; to je pa le
upati, ako so avstrijski Slovani in konser-
vativni Nemci složni. Dal Bog, da te sloge
noben vihar ne poruši!

Listek.

Žalostno berilo nam v svarilo.

Nekaterekrati že smo v »Slovenskem
Gospodarju« naglašali, da je narodom naj-
boljša učiteljica zgodovina. Učimo se toraj!
— Treba bode zemljevida Evrope. Če ga
imaš sam, razprostri si ga po mizi, če ga
pa nimaš, pa poprosi gospda učitelja, da
šolskega za par dnij obesi v sobo bralnega
društva, kjer tudi drugim čitateljem pride v
korist. Na severni strani avstrijsko-ogerske
monarhije vidiš štiri velike reke, ki tekó
proti severu in se imenujejo od zahoda proti
vzhodu: Rena (Rhein), Laba (Elbe), Odra
(Oder) in Visla (Weichsel). Prvi dve se iz-
livata v Severno, drugi dve v Vzhodno morje.

Zdaj pa se zamisli za tisoč in še par
sto let nazaj. Takrat so bivali Nemci, katerih
je sedaj ves ta svet do Visle in še malo čez
njo, le med Reno in Labo in sicer od Do-
nave oziroma češkega gorovja gor do morja;
bili so razkosani v mnogo majhnih plemen.
Med Labo in Odro so bili od češkega go-
rovja do morja naseljeni Slovani, takozvani
Polabani, razdeljeni v mnogo plemen, od
katerih so bila najimenitnija: najbolje na
jugu Srbi (ne zamenjati jih z jugoslovanskimi
Srbi!) ob morju in sicer proti Labi Bodrici

in proti Odri Ljutici. Tudi zemlja med Odro
in Vislo je bila od Karpatov do morja slo-
vanska; stanovalo je tukaj mnogo plemen,
ki so živela vsako zase; najjužniši so bili
Poljaki, najseverniji Pomorjani. Tudi onkraj
Visle tja do uralskega pogorja so bivali Slo-
vani in tudi ti so bili razdrobljeni v brez-
številna plemena; le zemlja ob izlivu Visle
je bila last neslovanskih, a s Slovani blizu
sorodnih Litvanov.

Prašal bodeš sedaj: Kako se je Nemcem
posrečilo, pridobiti si vso zemljo do Visle in
ob morju še čez njo? Kam so prišli ob-
labcji? Kaj se je zgodilo s Slovenci med
Odro in Vislo? Kaj je uzrok, da imamo on-
kraj Visle danes nepremerno in nepremag-
ljivo državo slovansko, državo rusko, ki je
najmogočnejša na svetu, prihodnost Evrope?
Odgovor je kratek, a velepomemben: Nemce
in Ruse je velike storila sloga, Slované med
Labo in Vislo ugonobila nesloga. Nemci so
se za časa jeli družiti ter se združili v velik
mogočen narod; kar se ni hotelo zgoditi
proste volje, dosegla je sila, in kmalu so bili
oblabcem v strah, dasi so ti bili mnogo-
številni in jako hrabri. Tem namreč nesloga
ni dala, da bi se posamezna plemena zje-
dinila v krepko državo, ampak vsako je ho-
telo biti zase, in je sosednjemu celo naspro-
tovalo, kjerkoli in kadarkoli je moglo, in

celo zoper brata Nemce pozivalo na pomoč.
Ti so prihajali rade volje, tudi se njim v
pomoč ponujali, ker so si vsikdar oba pre-
pirajoča se naroda podjarmili. Tako je rod
za rodom v obupnih bojih ginil; sem ter tje
so prebivalci še dolgo let med seboj govorili
kako slovansko narečje, ali v javnem živ-
ljenju je bilo treba znati nemški, in dandanes
so vsi potomci nekdanjih oblabških Slovanov
že trdi Nemci, le Srbov se je še ohranilo
blizu 200.000 in sicer zato, ker so bili nekaj
časa združeni s Čehi. Ti Srbi, takozvani
lužički, bivajo proti jugovzhodu od Berolina
in napenjajo vse moči, da bi si ohranili na-
rodnost, stavijo »Narodni dom«, izdajajo svoj
časnik, ali bo jim to kaj pomagalo? Tudi
oni bodo šli tje, kamor so morali iti njih
predniki. Sloga je prepozna. Tri reči so, ka-
terim se človek ne more odpovedati, dokler
je še v srečju zdrav: vera, materin jezik in
očetna zemlja. In v srcu so naši lužički bratje
še zdravi. Ubožci!

Med boji Nemcev z oblabcji so Slovani
med Odro in Vislo jeli slutiti, da za zahod-
nimi brati utegne vrsta priti na nje, in jeli
so se družiti. Združila so se vsa plemena v
jeden velik narod, ki se je imenoval poljski,
le Pomorjani svoje samostanosti niso hoteli
žrtvovati ter so ostali sami. Dasi so Nemci bili
tri- do štirikrat močnejši od Poljakov in te-

